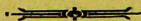

ԱԽԲՐԱՆՑ ԱՐՈՒՆ

Սա լայնարձակ դաշտին մէջ, ուր ամէն տարի ձիւնհալքին եօթը խումբ կարմիր ծաղիկներու ծով մը կը ծփծփայ, ու աղբիւր մը՝ վճիտ ջուրերով կուգայ գգուել թաւիչ քղանցքները անոնց, աւանդութիւնը կ'ըսէ թէ մեռած են եօթը եղբայրներ...:

Գիւղի մը մէջ, — որ չկայ հիմա եւ իր անունին հետ դարերու ոլորտներու մէջ կորսուած կը մնայ — կ'ապրէին եօթն եղբայրներ՝ իրենց քրոջ՝ Սօնային հետ:

Որսորդ էին անոնք. առտուան դէմ՝ եօթը եղբայրներ եօթը լեռներ կ'երթային, իրիկունը՝ վերադարձին, իրենց հետ կը բերէին եօթը լեռներու եօթնագոյն ծաղիկներ, ու քոյրը կուրծքին վրայ կը շարէր դանոնք, պարիկ մը կ'ըլլար գեղանի:

Կ'ըսեն, ամէն առտու, մութնուլուուն, Սօնան իր եղբայրներուն կ'ընկերանար մինչեւ գիւղին ծայրը, կը նայէր անոնց ետեւէն եւ երբ ա'լ անորոշ հեռաւորութիւններու մէջ կը կորսուէին իր եղբայրները, ան կը բռնէր գիւղին ժպտուն ճամբան:

Հազիւ գիւղը կ'ողողուէր շողովն արեւին, Սօնան կ'երթար հանգիւ իրենց պարտէզի վարդենիին տակ նազանիստ, ու հոն՝ աչքը յառած գլգլուն առուակին եզերքն ի վար ծփծփուն ծաղիկներուն, հըպարտօրէն կը մըմնջէր:

— Իմա են չընաղ ծաղիկները աշխարհին, իմա են ծաղիկները եօթնագոյն, մեր եօթնեակ լեռներուն:

Առտու մը, Սօնան եկեր, կծկտեր էր վարդենիին ստուերին տակ, կը խաղար ծաղիկներուն հետ, ցօղով ծիծղուն...: Յանկարծ վիրաւոր եղնիկ մը անցաւ պարտէզի քովէն, որսորդներէն հալածուած:

Եղնիկը մօտեցաւ պարտէզին, ու ցանկն ի վար գլուխը կախած՝ դիտեց, դիտեց գեղանի աղջիկը, որ կարծես լոյս մըն էր արեւէն փրցուած: Սօնան կը խաղար ծաղիկներուն հետ:

Ջուրը կը հոսէր գուարթ ալիքներով:

Թռչուն մը կ'երգէր խնձորենիին կատարէն:

Եղնիկը ապշահար նայեցաւ. որքա՛ն գեղեցիկ էր Սօնան, որքա՛ն խանդուտ: Ո՞վ էր այս մուրը ոգին, պարտէզին մէջ՝ վարդենիին տակ նստած: Միթէ՞ պարիկն էր լեռներու բարձր կատարին, կամ հարսը յաղթ անտառներուն. իրեն պէս հալածակա՞ն մըն էր, որ եկեր, սահմուկեր էր գիւղէն դուրս՝ սա աննշան պարտէզին մէջ:

Բարի կենդանին չհասկցաւ ատիկա, անծանօթ խորհուրդ մը եղաւ իրեն համար, ու եղջիւրները ցցած՝ փախաւ, անիծելով քոյրը եօթն եղբայրներուն...:

Փախաւ եղնիկը, արիւնի հետքն իր հտեւէն...:

Սարսուռային հարսենի ծաղիկները պարտէզին, լացաւ բարակ առուն, թուփերու մէջ երեւուն...:

Հազիւ արեւը մարը մտած, հիւանդացաւ Սօնան, թառամեցան ծաղիկներն ալ իր կուրծքին...:

Ու փախաւ եղնիկը՝ արիւնի հետքն իր հտեւէն...:

Իրիկունը, վերադարձան եօթն եղբայրները, իրենց բերած եօթնադոյն ծաղիկները փռեցին հիւանդին կուրծքին վրայ:

Ծաղիկները բո՛ւռ բո՛ւռ: Ծաղիկները մատաղ ու ցօղարո՛յր:

Աղջկան կուրծքին վրայ փռեցին ու լացին:

Սօնային՝ եղնիկի անէծքն էր դպեր...:

Գիւղը սգաց: Ու պառաւ կին մը՝

— Եղնիկի անէծք է դպիր, ըսաւ, մայր եղնիկի մը սիրտը պէտք է ճղքել, ու տաք — տաք դնել աղջկան կուրծքին վրայ, կ'աղէկնայ...:

Եօթն եղբայրները լեռներն ի վեր բարձրացան, մայր եղնիկ մը որսալու համար...:

Տղա՛յ, եղնիկին գնդակ մի՛ նետեր, կանաչ — արեւուդ կը նետես. մի՛, մի՛ թափեր արիւնն արդար, սա լեռներու կողերն ի վար...:

Տղա՛յ, գնդակ մի՛ նետեր մայր եղնիկին, ձագեր ունի ան, աչքերով բարի, հայեացքովն անուշ:

Իրիկունն դէմ մայր եղնիկ մը գտան:

Անխուով կ'արածէր քարանձաւի մը առջեւ, ձագերը շուրջն ի վար կ'ոսոտոսէին միամիտ գառնուկներու պէս:

Եօթն եղբայրները նետեցին իրենց գնդակները, մայր եղնիկը ինկաւ վիրաւոր...: Ձագերը փախան ահարեկ:

Փախան ձագերը մայր եղնիկին, դէպի հեռաւոր կատարները լեռներուն, փախան ու անիծեցին եօթն եղբայրները...:

Որսորդները առին սիրտը մայր եղնիկին ու հեւիհեւ դէպի գիւղը վաղեցին:

Վաղեցի՛ն, վաղեցի՛ն հեւիհեւ, դաշտի մը մէջ — ուրկէ գիւղը կ'երեւի — նստեցան հանգչելու: Ծառ էին վաղեր:

Սակայն, եղնիկի ձագերուն անէծքը շանթ մը եղաւ ու զանոնք սպաննեց տեղն ու տեղը:

Աւանդութիւնը կ'ըսէ թէ, հոն՝ ուր մեռան եօթն եղբայրները քով քովի, յաջորդ տարուան ձիւնհալքին եօթը խումբ կարմիր ծաղիկներու ծով մը ծփծփաց: Իսկ այն առուակը որ կուգայ հեռուներէն, զանոնք ոռոգելու համար, անծանօթ մարդու մը աչքին արցունքն է. բայց այդ՝ դուն մի գիտնար, ու մարդու մի՛ ըսեր...:

ՍՕՍ — ՎԱՆԻ